

ТЕМА: Мотивація діяльності школярів:
особливості, види, шляхи створення.
Взаємозв'язок між
мотивами та стимулами навчання.
Особливості мотивації учнів молодшого
шкільного віку.

Література:

1. Волкова Н.П. Педагогіка. – К., 2000 – с. 263 -264.
2. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. – К., – с. 87-89.
3. Малафіїк І.В. Дидактика. – Рівне, 2003 - с. 83-89.
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. – К., 2007 – с. 217-222.
5. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / Упор.: Андрєєва В.М., Григораш В.В. – Харків, 2006 – с. 133-142.
6. Онищук В.А. Дидактика современной школы. – К., 1987 – с. 54-61.
7. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. – К., 2002 – с. 131-137.
8. Ягупов В.В. Педагогіка. – К., 2002 – с. 230-232.

**Психологи та педагоги,
які досліджували
проблеми мотивації навчання**

**В.Давидов, Д.Ельконін,
Г.Костюк, О.Леонт'єв, С.Максименко,
С.Рубінштейн, М.Алексєєва, А.Андрєєва,
Ю.Бабанський, Л.Божович, Р.Вайсман, І.
Дубровіна, С.Занюк, В.Климчук, С.Кон, А.
Маркова, В.Моргун, Б.Анан'єв, В.М'
ясищев, А.Ковальов, Ю.Кулюткіна, В.
Мєрлій, Г.Сухобська, Ю.Орлов, П.Якобсон,
В.Кухарська, І.Руда, О.В.Скрипченко та
ін.**

Проблемне запитання:

На початку своєї педагогічної діяльності я припустився багатьох помилок, які мені не хотілося б повторити. Найскладнішою проблемою виявилася для мене мотивація до навчання.

А. Дреєр
(американський педагог)

Мотивація

Мотив

- (фр. motif, від лат. moveo — рухаю) - внутрішня рушійна сила, що спонукає людину до дії; те, заради чого діяльність відбувається.

Основа мотивів:

- потреби
- первинні
(природні);
- вторинні
(набуті).

Форма прояву мотивів:

- переживання;
- почуття;
- інтереси;
- уявлення;
- ідеї;
- моральні ідеали;
- переконання.

Ключові слова, що розкривають зміст поняття «МОТИВ»

**спонукання;
внутрішнє;
особисте.**

Мотивувати:

- ❑ наводити мотиви, що пояснюють, виправдовують певні дії, вчинки;
- ❑ обґрунтовувати, вмотивовувати, узасаднювати.

Та НЕ
ХОЧУ я йти
до школи!

Я НІЧОГО
НЕ
РОЗУМІЮ!

Не хочу!
вчитися!!!

Негативні МОТИВИ

Я і без
знань про
земну кулю
проживу!

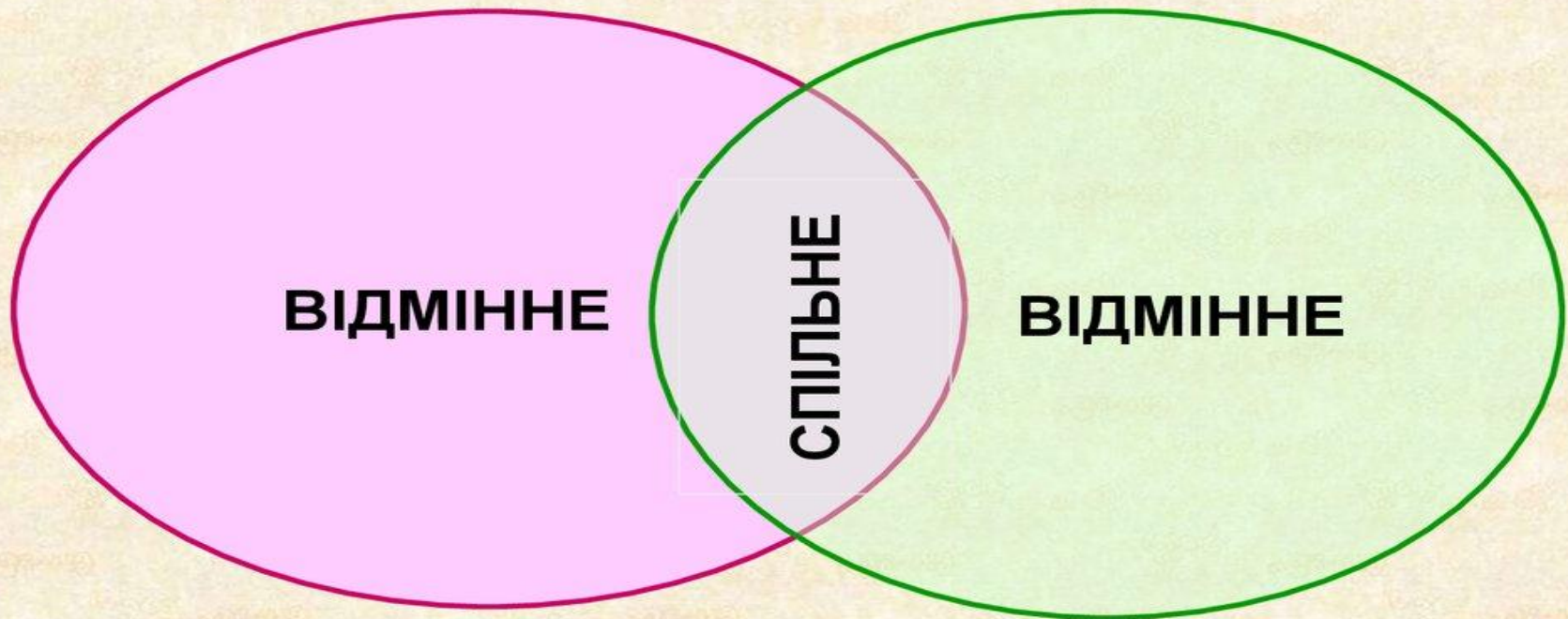
У мене все вийшло
в школі, у мене все
вийде і надалі...

ПОЗИТИВНІ МОТИВИ

Кола Вена (Діаграма Вена)

СТИМУЛ

- ЗОВНІШНІЙ ІМПУЛЬС, ЩО СПОНУКАЄ ДО НАВЧАННЯ.

Види стимулів за спрямованістю дії:

Позитивні підкріплення:

- позитивні оцінки, схвалення, матеріальні винагороди (призи, подарунки), привілеї, можливість підвищення статусу за результати діяльності;

Негативні підкріплення:

- вербальне (словесне) покарання (зауваження, осуд), негативна оцінка, соціальна ізоляція (зневага, ігнорування), погрози у разі нездійснення діяльності або її недостатньої якості.

Для навчання потрібні
звільнення енергії та мотивація.

Х.Еблі
(американський педагог)

Мотивація навчання

- процес, у результаті якого навчальна діяльність набуває для індивіда особистісного сенсу.

Основи мотивації

Внутрішня

- ▣ Потреби

Зовнішня

- ▣ Мета

Мотивація учіння

Система природних, соціальних і особистісних чинників, що спонукають до:

- ❑ відвідування навчального закладу;
- ❑ виконання вимог вчителів;
- ❑ включення в процес навчання;
- ❑ зусилля, необхідні для подолання труднощів;
- ❑ реалізація в процесі навчання власної схильності;
- ❑ розвиток здібностей;
- ❑ навчальні взаємодії.

Типи мотивації

Зовнішня мотивація

- вплив вчителя на мотиватори учня (інтерес, проблема, практична цінність);
- тиск зовнішніх імпульсів (вимога, наказ);
- зовнішній дискомфорт (людина зобов'язана виконувати чиясь волю).

Внутрішня мотивація

- створюється суб'єктом під впливом мотиваторів;
- «зароджується» під впливом внутрішнього дискомфорту (людина діє, щоб отримати внутрішнє задоволення, отримати позитивний психічний стан);
- діяльність організовується за власною ініціативою (людина виконує власну волю).

Наслідки:

Збільшення «ваги», розвиток внутрішньої мотивації означає *прогрес*, розвиток і збільшення ваги зовнішньої мотивації - *регрес мотивації учіння*.

Фактори, що зумовлюють складності у сфері навчальної мотивації:

- до кінця не відомі всі мотиви, в силу яких діти різного віку та з різними індивідуальними особливостями включаються в навчання;

- **над мотивами навчання дітей замислюються дорослі, котрі вже не пам'ятають справжнього стану справ у дитинстві й можуть тільки здогадуватись про справжні мотиви дитячої поведінки;**

• серед самих дітей існують величезні індивідуальні розходження - те, що є значущим для одного, не представляє інтересу для іншого;

- **сама мотивація виявляється ситуативно мінливою (те, що підходить для стимулювання навчальних і виховних інтересів у одних ситуаціях, може бути неадекватним в інших).**

Чинники, що визначають навчальну мотивацію:

- ❑ особливості освітньої системи;
- ❑ особливості освітньої установи, де здійснюється навчання;
- ❑ особливості організації освітнього процесу (модель навчання);

- ❑ суб'єктивні особливості того, хто навчається (вік, стать, здібності, інтелектуальний розвиток, здібності, рівень домагань, взаємодія з іншими учнями);
- ❑ суб'єктивні особливості того, хто навчає (система ставлення вчителя як до учня, так і до справи);
- ❑ специфіка навчального предмету.

Інтерактивна вправа «Займи позицію»

Посилення навчальної мотивації слід розглядати як важливий спосіб підвищення ефективності навчання.

Ю.К.Бабанський.

Мотиви – головні сили, що рухають дидактичний процес. Вони посідають перше місце серед факторів, що визначають його продуктивність.

І. Підласий

Людина, що не знає нічого,
може навчитися, справа тільки в
тому, щоб запалити в ній
бажання вчитися.

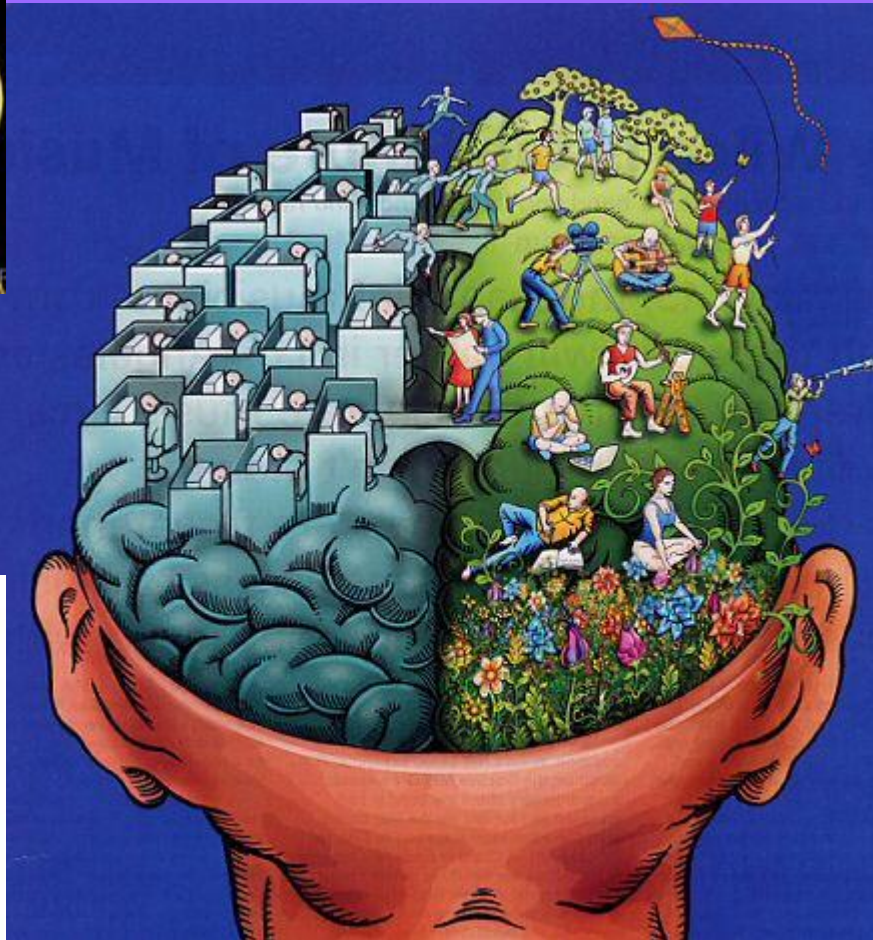
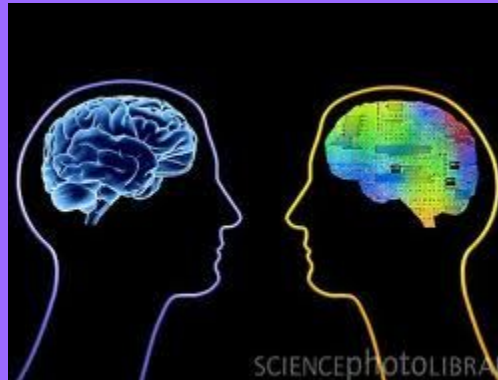
Д. Дідро

*Навіть одна людина може
привести коня до річки.*

*Проте навіть сотня не
змусить його напиться.*

Народна мудрість

Рекомендації з розвитку мотивації до навчання

Діти вчаться жити у життя

- Якщо дитину постійно критикувати — вона вчиться ненавидіти.
- Якщо дитина живе у ворожнечі — вона вчиться агресивності.
- Якщо дитину висміюють — вона стає замкнутою.
- Якщо дитина зростає у докорах — вона починає жити у почуттях провини.
- Якщо дитина зростає у терпимості — вона вчиться толерантно сприймати інших.
- Якщо дитину підбадьорюють — вона починає вірити в себе.
- Якщо дитину хвалять — вона вчиться бути вдячною.
- Якщо дитина зростає в чесності — вона вчиться бути справедливою.
- Якщо дитина живе у безпеці — вона вчиться вірити людям.
- Якщо дитину підтримують — вона вчиться цінувати себе.
- Якщо дитина живе у розумінні і доброзичливості — вона вчиться знаходити любов у цьому світі.